

ESCOLA CATALANA?

Hi ha una escola catalana de superrealisme? L'anomenada actual de dos pintors racialment catalans, Dalí i Miró, permet de fer aquesta pregunta. Quant a Dalí, la seva racialitat és, ho hem dit alguna altra vegada, típica. Dalí aporta a la pintura universal les característiques més sensibles del «realisme metafísic» dels endicocèfals brus. Tota l'altra pintura dita «surrealista», això és, de la secta a que pertany Dalí, reula davant les produccions del solitari del Cap de Creus. Ignorem si entre els amadors de les recerques plàstiques o de l'aventura espiritual Dalí és «compès» (permeteu el vulgarisme) amb la facilitat amb que el comprendrà sempre un sud-europeu occidental i, singularment, un català sensible. Puix que cal posar-se aquesta paradoxa: nosaltres, que no creiem en un tipus ràic català, ni en un nacionalisme de tipus àric, hem de modificar la nostra creença o, si voleu, establir una excepció davant un pintor com Dalí (ideològicament un sense-pàtria, un negador de la pàtria), el qual manté totes les essències del català tipus fins al punt d'haver donat la nota més aguda dins la pintura europea precisament per la seva fidelitat a l'esperit de la tribu que l'ha infantat. Amb motiu de la seva exposició recent a les Galeries Pierre, ha estat reconeguda (no diem acceptada) la personalitat de Dalí. Els crítics més oposats en ideologia han reconegut la seva primacia dins la pintura anomenada «surrealista». No han vist prou bé que era precisament pel seu agut «realisme», profundament, exclusivament local.

II

Com Dalí, el pintor Joan Miró fa plàstiques en les pintures algunes de les qualitats autòctones més castisses. No solament per nodriment irracional, ans bé per voluntat, per dir-ho així, política. L'obra de Miró —d'intuïció irrealista i plàsticament romàntica— és gairebé d'expansió nacional. (En l'exposició de les seves pintures, que acaba de cloure a les Galeries Pierre, de París, Miró ha venut catorze de les seves divuit grans teles executades aquest hivern darrer. Actualment se li representa, amb èxit, a «L'Alhambra» de Londres, *Joc d'infants*, i els seus admiradors anglesos han organitzat ràpidament —per telèfon i tramesa per avió— una exhibició de pintura i dibuix mironians a The Major Gallery de Londres. A la tarda li ha estat sol·licitada una exposició a Nova York, i, per a l'hivern, una exposició general a Basilea i a Zuric. Una altra exposició de l'obra de Miró es prepara a Londres, l'obertura de la qual serà dins la primera quinzena d'abril de 1934. Simultàniament a aquesta exposició, «Cahiers d'Art», de París, publicarà un número dedicat exclusivament a la reproducció de les

darreres obres del nostre pintor amb textos en francès, anglès i alemany. I, també, la casa editorial Skira, que ha publicat obres de poetes clàssics il·lustrades per Picasso i per Dalí, acaba d'encarregar a Miró les il·lustracions del llibre d'un poeta, clàssic també.) L'expansió, la «irradiació», com es complau a dir Miró, de Catalunya a través de la seva pintura és palesa si hom té present que ha pintat les seves obres ací —com Dalí—, i que es nodreix, també com Dalí, de les més delicades essències de la nostra espiritualitat. Per exemple, les catorze pintures darreres, venudes l'endemà d'ésser exposades, han estat executades totes al passatge del Crèdit, de Barcelona. En aquest temps de crisi i de «contingents és bo de saber que l'exportació de pintura superrealista ha esdevingut un honorable comerç.

[*La Publicitat*, 12 i 13-VII-1933]